

ZOZNAM OTÁZOK PRE ZÁVEREČNÚ SKÚŠKU – ŠTÁTOVEDA
(denná a externá forma štúdia)
ak. r. 2018/2019

- Vysvetlite pojem štátoveda a popíšte predmet jej skúmania. Bližšie ozrejmite vzťah štátovedy a ústavného práva.
- Vysvetlite pojem štát z hľadiska geografického, sociologického, postmodernistického a právneho prístupu.
- Vymenujte teórie vzniku štátu podľa koncepcie G. Jellineka a stručne ich charakterizujte.
- Bližšie charakterizujte štátne územie a spôsoby jeho nadobudnutia.
- Vymenujte klasické znaky štátu. Bližšie rozveďte pojem obyvateľstvo štátu.
- Vysvetlite rozdiel medzi pojmami obyvateľstvo, obyvateľstvo ako konštitutívny znak štátu, ľud, občania.
- Uveďte, aké základné koncepcie (chápania) národa poznáte a každú bližšie vysvetlite. Ku každej koncepcii uveďte jeden príklad štátu, kde sa uplatňuje.
- Vymenujte klasické znaky štátu. Bližšie popíšte štátnu moc chápanú vo formálnom a materiálnom význame.
- Vysvetlite, v čom spočíva suverenita štátu v jej pozitívnom a negatívnom význame. Ako sa suverenita štátu prejavuje?
- Aký je rozdiel medzi pojmami právomoc a suverenita? Možno suverenitu deliť, príp. obmedziť?
- Popíšte jednotlivé možnosti straty štátnej suverenity.
- Zaujmite postoj k otázke, či štát vstupom do Európskej únie stráca svoju suverenitu. Svoj postoj odôvodnite.
- Bližšie charakterizujte formálne funkcie štátu.
- Bližšie charakterizujte materiálne funkcie štátu.
- Vysvetlite pojmy legalita a legitimita štátnej moci.
- Uveďte aspoň 5 kritérií podľa ktorých sa členia štátne orgány a stručne vysvetlite podstatu každého delenia.
- Bližšie charakterizujte pojem forma štátu.
- Vysvetlite pojem horizontálna štruktúra štátu.
- Vysvetlite pojem vertikálna štruktúra štátu.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva

Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

- Bližšie charakterizujte monarchistickú formu vlády.
- Stručne charakterizujte jednotlivé typy monarchií. Uveďte 5 štátov, kde sa v súčasnosti uplatňuje monarchická forma vlády.
- Bližšie charakterizujte republikánsku formu vlády a vymenujte jej typy.
- Bližšie charakterizujte parlamentný model formy vlády a uveďte 5 príkladov štátov, kde sa uplatňuje.
- Bližšie charakterizujte prezidentský model formy vlády.
- Bližšie charakterizujte kancelársku formu vlády a uveďte 2 príklady krajín, kde sa uplatňuje.
- Bližšie charakterizujte neoprezidentský systém formy vlády.
- Uveďte, aké zmiešané formy vlády poznáte a jednu z nich bližšie charakterizujte.
- Uveďte charakteristické znaky unitárneho štátu a 5 príkladov na takýto štát.
- Bližšie charakterizujte pojem autonómia. Uveďte, aké druhy autonómie rozoznávame a ku každému uveďte jeden príklad.
- Uveďte charakteristické znaky federácie a 5 príkladov federácií.
- Vysvetlite rozdiely medzi federáciou a unitárnym štátom.
- Vysvetlite pojem konštitucionalizmus a uveďte 2 príklady ústav, ktoré boli prijaté v 18.-19. storočí.
- Vysvetlite pojem ústava. Ozrejmite rozdiel medzi ústavou vo formálnom zmysle a ústavou v materiálnom zmysle.
- Vysvetlite pojmy monolegálna ústava, polylegálna ústava, oktrojovaná ústava, tuhá ústava, pružná ústava.
- Bližšie charakterizujte jednotlivé funkcie (úlohy) ústavy.
- Uveďte, akými vlastnosťami sa vyznačuje (resp. by sa mal vyznačovať) jazyk ústavy.
- Vysvetlite pojem preambula ústavy, uveďte, aké druhy preambúl ústavy existujú a aké sú rozdiely medzi nimi.
- Uveďte, aké druhy ústavodarnej moci poznáme a každý z nich bližšie charakterizujte.
- Uveďte, aké konkrétne spôsoby prijatia ústavy poznáte a ku každému uveďte 1 príklad.
- Vysvetlite, čo to je rigidná ústava a uveďte, aké nástroje na zabezpečenie rigidnosti ústavy existujú.
- Vysvetlite, čo to je materiálne jadro ústavy a bližšie charakterizujte jeho druhy a funkcie.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva

Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

- Vysvetlite pojem právny štát a bližšie charakterizujte jeho možné koncepcie.
- Vysvetlite pojmy aplikácia ústavy a interpretácia ústavy a uveďte, komu prislúcha aplikáciu a interpretáciu ústavy realizovať.
- Vysvetlite pojmy jazykový výklad, logický výklad, systematický výklad, historický výklad ústavy.
- Vysvetlite teóriu originalizmu a *living tree interpretation*.
- Charakterizujte význam a limity ústavného súdnictva pri výklade ústavy. Uveďte, či resp. ako je možné prekonať výklad ústavy podaný ústavným súdnicstvom.
- Bližšie charakterizujte pojem demokracia, vrátane uvedenia jej najdôležitejších štátovedných znakov.
- Bližšie charakterizujte koncept militantnej demokracie a uveďte aspoň dva príklady nástrojov, ktoré môže tento koncept využívať.
- Bližšie charakterizujte priamu demokraciu a uveďte aspoň dve jej formy (nástroje).
- Vysvetlite pojem referendum. Vysvetlite rozdiel medzi obligatórnym a fakultatívnym referendom.
- Vysvetlite podstatu zastupiteľskej (reprezentatívnej) demokracie.
- Vysvetlite rozdiel medzi imperatívnym mandátom a reprezentatívnym mandátom.
- Vysvetlite pojem voľby. Uveďte aspoň tri dôležité funkcie, ktoré voľby v demokratickej spoločnosti plnia.
- Uveďte podstatné znaky väčšinových volebných systémov.
- Uveďte základné druhy väčšinových volebných systémov a vysvetlite rozdiely medzi nimi.
- Uveďte podstatné znaky volebných systémov pomerného zastúpenia.
- Uveďte a charakterizuje základné druhy kandidátnych listín vo volebných systémoch pomerného zastúpenia.
- Uveďte a vysvetlite aký vplyv na zloženie parlamentu a následnú kreáciu vlády vo všeobecnosti majú väčšinové volebné systémy na jednej strane a volebné systémy pomerného zastúpenia na strane druhej.
- Charakterizujte pojem politická strana. Vysvetlite, aký význam majú politické strany v demokratickej spoločnosti.
- Stručne charakterizujte varianty pojmového vymedzenia ľudských práv a slobôd.
- Popíšte historický a inštitucionálny vývoj ľudských práv.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva

Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

- Uved'te a charakterizujte ideové zdroje konceptu ľudských práv a slobôd.
- Uved'te, akými spôsobmi možno interagovať s konceptom ľudských práv z pohľadu ich interpretácie a možných obmedzení.
- Priblížte jednotlivé klasifikácie ľudských práv a uved'te ku každej kategórii jeden príklad.
- Uved'te, na čo slúži test proporcionality a bližšie ho charakterizujte.
- Uved'te, aké formy garancií ľudských práv rozpoznávame.
- Charakterizujte povahu výkonnej moci vo všeobecnosti a popíšte historický vývoj konceptov výkonnej moci.
- Bližšie charakterizujte výkonnú moc v monarchii.
- Bližšie charakterizujte fungovanie výkonnej moci v parlamentnej forme vlády.
- Bližšie charakterizujte fungovanie výkonnej moci v prezidentskej forme vlády.
- Uved'te rozdiely a spoločné znaky výkonnej moci v parlamentnej a prezidentskej republike.
- Vysvetlite, čo znamená systém brzd a protiváh a ako sa prejavuje v jednotlivých formách vlády.
- Bližšie charakterizujte výkonnú moc v modifikovaných formách vlády.
- Uved'te, čo predstavuje inštitút vyslovenia dôvery/nedôvery, v ktorých formách vlády sa tento inštitút vyskytuje. Vysvetlite pojem konštruktívna nedôvera.
- Charakterizujte pojem spravodlivosť, vrátane jeho etymológie a pozitívneho a negatívneho vymedzenia spravodlivosti.
- Bližšie charakterizujte všeobecnú spravodlivosť.
- Podrobne charakterizujte rozdeľovaciu spravodlivosť vrátane jednotlivých kritérií.
- Podrobne charakterizujte vyrovnávaciu spravodlivosť.
- Charakterizujte právomoc a kompetenciu súdov, ich úloh ako aj vzťah súdov a ľudu.
- Vysvetlite vzťah súdov k iným zložkám moci. Uved'te, čo je to tzv. jurisdikčná imunita rozhodnutí súdov.
- Bližšie charakterizujte inštitucionálnu nezávislosť súdov. Popíšte účel nezávislosti a jej vzťah k nestrannosti.
- Bližšie charakterizujte personálnu nezávislosť sudcov.
- Uved'te a popíšte kritériá nezávislosti súdov ako ich používa Európsky súd pre ľudské práva.
- Uved'te, čo je to nestrannosť súdnej moci. Pojem vysvetlite vrátane účelu nestrannosti.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva
Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

- Uved'te, aké testy sa používajú na skúmanie nestrannosti súdnej moci a charakterizujte ich.
- Vysvetlite nasledovné procesné princípy súdnej moci: inštitút zákonného sudcu, zákaz *denegatio iustitiae*; rovnosť strán.
- Vysvetlite nasledovné procesné princípy súdnej moci: ústnosť a verejnosť konania; princíp prezumpcie neviny a *in dubio pro libertate*.
- Charakterizujte zodpovednosť sudcov vrátane jej jednotlivých rovín.
- Uved'te, čo je to precedenčnosť rozhodovania súdov. Pojem vysvetlite vrátane rovín záväznosti precedensov.
- Porovnajte precedenčné právo v systéme *common law* s precedenčným právom v kontinentálnej právnej kultúre.
- Charakterizujte precedenčné právo v angloamerickej právnej kultúre.
- Popíšte precedens v kontinentálnej právnej kultúre.
- Uved'te, aké účinky záväznosti súdnych rozhodnutí poznáte a vysvetlite ich. Charakterizujte pojmy *precedens de iure* a *precedens de facto*.
- Uved'te, aké základné úlohy plní ústavné súdnictvo. Vysvetlite, čo je to prežarovanie ústavy a čo je to klauzula nadradenosti v ústavách.
- Charakterizujte koncepciu ústavného súdnictva v teórii E.-J. Sieyèsa.
- Charakterizujte koncepciu ústavného súdnictva v teórii H. Kelsena.
- Porovnajte spoločné a odlišné znaky koncepcií ústavného súdnictva u E.-J. Sieyèsa a H. Kelsena.
- Bližšie charakterizujte difúzny a koncentrovaný model ústavného súdnictva vrátane tzv. inkluzivity.
- Charakterizujte abstraktnú a konkrétnu kontrolu ústavnosti vrátane problematických aspektov tohto delenia.
- Vysvetlite nasledovné pojmy: preventívna a následná kontrola ústavnosti; materiálna a formálna kontrola ústavnosti.
- Vysvetlite vzťah medzi politikou a ústavným súdnictvom.
- Charakterizujte právne a politické ponímanie samosprávy a uved'te základné znaky troch hlavných teórií samosprávy.
- Vymenujte princípy systému organizácie samosprávy v štáte a stručne ich charakterizujte.
- Uved'te charakteristiku základných znakov kontinentálneho (európskeho) systému miestnej správy a angloamerického systému miestnej správy.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva
Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

- Stručne charakterizujte pojem územná (miestna) samospráva, princípy jej organizácie (resp. čím sa vyznačuje) a vymenujte jej základné prvky.
- Uveďte, ktorý medzinárodnoprávny dokument upravuje základy modernej samosprávy v európskych štátoch. Bližšie popíšte, na základe akých princípov je tento dokument sformulovaný.
- Charakterizujte znaky záujmovej samosprávy. Uveďte, ako ju môžeme ďalej klasifikovať.
- Vymedzte pojem územná samospráva z hľadiska jeho významu a obsahu. Uveďte, čím sa vyznačuje obec ako základná jednotka územnej samosprávy.
- Klasifikujte orgány a inštitúcie ochrany práva.
- Všeobecne charakterizujte inštitúciu ombudsmana.
- Charakterizujte ombudsmana moci zákonodarnej, uveďte jeho fundamentálne črty.
- Charakterizujte ombudsmana moci výkonnej.
- Vysvetlite pojmy všeobecný ombudsman, špeciálny ombudsman, právý ombudsman, neprávý ombudsman.
- Bližšie charakterizujte funkcie ombudsmana.
- Charakterizujte inštitúciu Európskeho ombudsmana, stručne popíšte jeho oprávnenia.
- Charakterizujte prokuratúru, jej úlohy a postavenie.
- Charakterizujte kategórie systémov úradu verejného žalobcu a uveďte príklady, charakterizujte skupiny možností začlenenia verejnej žaloby z ústavného hľadiska,
- Charakterizujte románsky a germánsky model prokuratúry.
- Charakterizujte najvyššie kontrolné inštitúcie, opíšte modely účtovných dvorov, charakterizujte ich členenie podľa štruktúry, popíšte Európsky dvor audítorov,
- Stručne popíšte historický vývoj notárstva, popíšte náplň notárskej činnosti.
- Charakterizujte advokáciu, popíšte základné úlohy advokácie, charakterizujte inštitút profesijného tajomstva advokátov.
- Popíšte historický vývoj arbitráže, charakterizujte arbitrážne konanie, opíšte výhody a nevýhody rozhodcovského konania.
- Charakterizujte inštitúciu exekútora a uveďte základné princípy uplatňované v exekučnom konaní.
- Uveďte a stručne popíšte hlavné dôvody počiatkov európskej integrácie.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra ústavného práva

Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

- Vymenujte a stručne charakterizujte obsah zakladajúcich a reformných zmlúv primárneho práva Európskej únie, resp. Európskych spoločenstiev.
- Uveďte a stručne popíšte charakteristické črty primárneho práva EÚ.
- Uveďte a stručne vysvetlite, ako sa chápe suverenita členského štátu v EÚ.
- Uveďte, akým spôsobom sa realizuje výkon moci v EÚ.
- Charakterizujte zásadu subsidiarity a zásadu proporcionality v podmienkach EÚ.
- Uveďte, čo sa rozumie pod pojmami rešpektovanie národnej identity, delegácia právomocí a princíp lojálnosti v EÚ.
- Uveďte, či EÚ spĺňa definičné znaky štátu a svoju odpoveď bližšie odôvodnite.
- Vysvetlite, čo rozumieme pod pojmami prednosť a priamy účinok práva EÚ vo vzťahu k právnym poriadkom členských štátov.
- Uveďte, akým spôsobom sa jednotlivé členské štáty postavili k doktríne prednosti práva EÚ. Svoju odpoveď bližšie zdôvodnite. Uveďte pri tom aj konkrétne príklady postoja konkrétnych členských štátov.
- Uveďte, akým spôsobom je možné riešiť konflikty medzi ústavnými poriadkami jednotlivých členských štátov a EÚ.
- Bližšie charakterizujte občianstvo EÚ, jeho obsah a charakteristické znaky.
- Uveďte, čo je problematické pri koncepte „európskeho ľudu“.
- Vo svetle rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ uveďte, čo znamená doktrína „inštitucionálnej rovnováhy v EÚ“.
- Uveďte a bližšie popíšte základné črty ústavného poriadku EÚ.